

SXEDIO.J13

27.2.1958: Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΑΚΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ. ΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΜΑΣΚΟΦΟΡΟΙ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΕΠΙΤΙΘΕΝΤΑΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΥΛΟΚΟΠΟΥΝ ΑΓΡΙΑ, ΕΝΩ ΑΛΛΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΟΙ ΣΥΖΗΤΟΥΝ ΜΑΖΙ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΙΘΕΝΤΑΙ

Μετά τις δολοφονίες των Μιχαήλ Πέτρου και Ηλία Ττοφαρή στη Λύση και τη Κώμα του Γιαλού οι σχέσεις Αριστεράς και Δεξιάς άρχισαν να περνούν μέσα από μια φοβερή δοκιμασία.

Η ΕΟΚΑ προσπάθησε να επιβάλει τη θέληση της στην Αριστερά και πολλές φορές προσωπίδοφόροι συγκρούστηκαν με μέλη της σε διάσφορες κοινότητες.

Ας δούμε μερικά γεγονότα όπως τα κατέγραψε η εφημερίδα "Χαραυγή" τους πρώτους μήνες του **1958**:

2.2.58: Στο χωριό Στύλλοι "ορισμένοι δεξιόφρονες" σύμφωνα "διαλάλησαν σε καφεενεία του χωριού μας ότι ο κ. Φώτης Τοφαλλής Γραμματέας του παραρτήματος των παλαιών συντεχνιών θα εκτελεσθεί γιατί δήθεν είναι προδότης".

19.2.1958: Στις **16** Φεβρουαρίου, ημέρα Κυριακή προσωπίδοφόροι διέταξαν με τηλεβόα στο Αρναδί τον Χαμπή Παναγή "όπως αφήσει κλειστό το καφενείο του για **15** ημέρες, επειδή το άνοιξε μια ώρα προ της λήξεως της θείας λειτουργίας στην εκκλησία".

20.2.1958: Το χριστιανικό "όσοι πιστοί" αντικαταστάθηκε με το "διά της βίας προσέλθετε" σε ορισμένες περιπτώσεις όπως στη Γύψου και το Λάπαθος όπου μερικοί επιβάλλουν σε βιοπαλαιστές δεκαπενθήμερες ποινές κλεισίματος των καταστημάτων με το επιχείρημα ότι άνοιξαν κατά τη διάρκεια της θείας λειτουργίας. Τέτοια διαταγή δόθηκε στο Λάπαθος στον Αθανάση Γεωργίου, καφετζή,ο

ο οποίος διατάχθηκε να κλείσει για πέντε μέρες.

27.2.1958: Μια άγνωστη οργάνωση με την ονομασία Υπηρεσία Αντιμετώπισεως Κομμουνιστικής Αντιδράσεως, ΥΑΚΑ, έκαμε την εμφάνιση της και έχει ως σκοπό την παρακολούθηση των κομμουνιστών και την αποκάλυψη και ματαίωση των σχεδίων και σκοπών τους.

Αναφερόταν σε διαταγή της ΥΑΚΑ στο Γενικό Υπεύθυνο που δημοσίευσε η εφημερίδα "Χαραυγή":

"Προ καιρού είχατε οδηγίας όπως σχηματίσετε ειδικές ομάδες από μέλη Ο.Ε και Α.Ν. προς παρακολούθησιν πάσης κινήσεως των κομμουνιστών και ανακάλυψιν των σχεδίων και σκοπών των. Τώρα επιβάλλεται όπως η υπηρεσία αυτή η οποία λαμβάνει την συνθηματική ονομασίαν ΥΑΚΑ (Υπηρεσία Αντιμετώπισεως Κομμουνιστικής Αντιδράσεως) οργανωθή πλήρως και λειτουργήση κανονικώς προς αντιμετώπισιν πάσης εν κρυπτώ ή φανερώ κομμουνιστικής αντιδράσεως.

Καθήκοντα εις την υπηρεσίαν αυτήν θα ανατεθούν εις τας Ο.Ε. και επίσης εις όσα εκ των μελών της Α.Ν. χρειάζονται.

Αποστολή της Υπηρεσίας αυτής είναι:

- Συστηματική και συνεχής παρακολούθησις πάσης κομμουνιστικής κινήσεως καθ' οιανδήποτε ώραν του ημερονυκτίου. Ουδεμία κίνησις των επιτρέπεται να διαφεύγη την Υ.Α.Κ.Α.

- Εις περιπτώσεις όπου κομμουνιστικά στοιχεία απειλούν ή εκβιάζουν καταστημαστάρχας ή άλλους κατοίκους να απεργήσουν ή να ακολουθήσουν κομμουνιστικά συνθήματα, θα επεμβαίνη η ΥΑΚΛΑ προς υποστήριξιν και ενθάρρυνσιν των καταστηματαρχών κλπ όπως μη υποκύψουν εις τοιαύτας απειλάς και εκφοβισμούς. Τούτο περιλαμβάνει και περιπτώσεις καθ' ας οι κομμουνιστές, στήνουν οδοφράγματα και εμποδίζουν τα αυτοκίνητα ή άλλους εργαζομένους να μεταβούν εις τας εργασίας των.

Η υπηρεσία αυτή πρέπει να αναστηθή εις ειδικόν υπεύθυνον ο οποίος όχι μόνον θαρραλέως και

αποφασιστικός να είναι αλλά και ακατάβλητος προοισασδήποτε κομμουνιστική απειλής ή πιέσεως. Προσέξτε όμως: Δεν θα προσλάβετε πρόσωπα ξένα προς την οργάνωσιν και το πνεύμα του αγώνος, τα οποία πιθανόν μεν να έχουν τα ανωτέρω προσόντα, αλλά λόγω κακού παρελθόντος του ατόμου των να βρίσκουν αφορμή οι κομμουνισταί διά να κατηγορούν την οργάνωσιν.

Αι επεμβάσεις της ΥΑΚΑ θα γίνωνται άνευ οπλισμού, αλλά όπου συναντούν αντίστασιν, δύνανται να χρησιμοποιηθούν ρόπαλα, τα οποία θα φυλάττη έτερον τμήμα της ΥΑΚΑ το οποίον θα παρακολουθή πλησίον της σκηνής της επεμβάσεως. Πρέπει και τα μέλη της ΥΑΚΑ να γνωρίζουν ότι ημέτεροι οπλοφόροι θα παραμονεύουν διά να επιβληθούν εάν παραστή ανάγκη.

Διευκρινίζω όμως τούτο: Οι επεμβάσεις οπλοφόρων θα γίνωνται μόνον εν εσχάτη ανάγκη, όταν μόνον υπάρχη κίνδυνος να επιβληθούν οι κομμουνισταί. Και σκοπός των οπλοφόρων θα είναι μόνον διά να διαλύσουν τους αριστερούς, διά να επιβληθώμεν της καταστάσεως. Και όταν πάλιν εμφανισθούν δεν θα πυροβολήσουν, παρά μόνον διά προειδοποίησιν εις τον αέρα. Και αν πάλιν αναγκασθούν να πυροβολήσουν δι' αυτοάμυναν των, τότε πάλιν οι πυροβολισμοί να ΜΗ είναι θανάσιμοι. Να σημαδεύετε στα πόδια, να προσέξουν ιδιαιτέρως αυτό το σημείον οι οπλοφόροι. Εν ουδεμιά περιπτώσει θα επιτρέψουν να τους πλησιάσουν οι κομμουνισταί να καταπιαστούν σε συζητήσεις ή λογομαχίες μαζί τους. Προσέξτε αυτή είναι η κομμουνιστική τακτική την οποίαν πάση θυσία πρέπει να αποφύγουν με προειδοποιητικούς πυροβολισμούς, άλλως θα ευρεθούν περικυκλωμένοι και εις την ανάγκην να πυροβολήσουν θανασίμως πράγμα που ΔΕΝ θέλομεν επ' ουδενί λόγω. Σκοπός των επεμβάσεων μας είναι: Να τους επιβληθώμεν, να τους αναγκάσουμε να υποχωρήσουν και αν είναι δυνατόν χωρίς να πέση ούτε ένας μπάτσος. Αυτό θα έκανε την επιτυχίαν μας ακόμη μεγαλύτεραν διότι τους επιβαλλόμεθα άνευ βίας, αλλά

απλώς με την εμφάνισιν μας. Να ειδοποιηθούν όμως όλα τα μέλη μας ότι: Οι κομμουνισταί μη έχοντες όπλα ή διότι... τρέμει το χέρι τους να τα κρατούν, κρατούν πάντοτε μαζί τους... αθώα και ουχί παράνομα όπλα ως "φαρσέτες", "κατσιαβίθκια" μεγάλα ή άλλα εργαλεία, τα οποία και αν ευρεθούν επ' αυτών θα πουν ότι είναι εργαλεία του επαγγέλματος των. Αυτές είναι οι οδηγίες που έχουν. Μάλιστα αυτές τις οδηγίες έδωσαν οι όψιμοι παλληκαράδες Ζιαρτίες και Σία που απειλού με εμφύλιον πόλεμον. Άκουσε εκεί . Άνθρωποι που φοβούνται μήπως συλληφθούν με κάτι το παράνομο να απειλούν εμφύλιον πόλεμον....

2.3.1957: Ρίφθηκε βόμβα βενζίνης, στο σπίτι του διευθυντή της εφημερίδας "Χαραυγή" Σαββάκη Γιωργαλλή.

Η βόμβα δεν πήρε φωτιά και έπεσε στην αυλή του σπιτιού του και σύμφωνα με καταγγελία του ιδίου στη βόμβα υπήρχε περιτυλιγμένη επιστολή στην οποία αναφέρονταν τα ακόλουθα:

"ΕΟΚΑ, Κύριε Γιωργαλλή,

Η βόμβα αυτή, η οποία δεν πρόκειται να εκραγή είναι μια προειδοποίησης διά την προδοτική γραμμή της εφημερίδος σας, εάν συνεχίσετε να θα εκτελεσθείτε.

ΕΟΚΑ, Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΔΙΓΕΝΗΣ

Η προειδοποίηση αυτή ήταν η δεύτερη που έπαιρνε ο Σαββάκης Γιωργαλλής. Σύμφωνα με τη δική του καταγγελία είχε πάρει και μια γραπτή προειδοποίηση από τον αρχηγό της ΕΟΚΑ, μέσω του ταχυδρομείου, με την οποία καλείτο να σταματήσει την παραπλάνηση της κοινής γνώμης με το να δημοσιεύει "ψευδή και συκφαντικά δημοσιεύματα εναντίον της οργανώσεως μου".

12.3.1958: Στη Βιτσάδα το πρωί της Κυριακής **9.3.** βρέθηκαν πάνω στο συντεχνιακό οίκημα και στο λαϊκό παντοπωλείο της Βιτσάδας συνθήματα που καλούσαν όλα τα καφενεία κλπ να παραμένουν κλειστά κατά την

ώρα της λειτουργίας. Οι ιδιοκτήτες των κέντρων αυτών προειδοποιούνταν ότι αν δεν συμμορφώνονταν θα διατάζονταν να κλείουν τα καταστήματά τους για **15** μέρες και αν εξακολουθούσαν να μη συμμορφώνονται θα τιμωρούνταν αυστηρά. Το συντεχνιακό οίκημα έμεινε κλειστό μέχρι το μεσημέρι και το λαϊκό παντοπωλείο άνοιξε μια ώρα μετά τη λειτουργία ενώ άλλα καταστήματα δεν έκλεισαν καθόλο το πρωί της Κυριακής. Παρ' όλα αυτά στις **7.15** μ.μ. της ίδιας ημέρας προσωπιδοφόροι πήγαν στο σπίτι του πωλητή του Λαϊκού Παντοπωλείου κ. Ανδρέα Γιασεμή και τον διέταξαν να κλείσει το Παντοπωλείο για **15** ημέρες. Όταν ο πωλητής ρώτησε γιατί να του επιβληθεί μια τέτοια ποινή ο επικεφαλής απάντησε ξερά: Αυτό σε διατάσσω και αν δεν υπακούσεις θα εκτελεσθείς".

21.3.58: Στις **12** Μαρτίου **1958** ο Παράσχος Χριστοδούλου που διαμένει στο Δαυλό βρήκε κάτω από την πόρτα του σπιτιού του την ακόλουθη επιστολή: "Εντέλλεσαι όπως σε πέντε ημέρες από σήμερα να εγκαταλείψεις το χωριό αυτό που είσαι καθότι επέφερες σύγχυσις μεταξύ της κοινότητας. Εάν δεν υπακούσεις εις την διαταγήν θα σε καλύψη το αίσχος των προδοτών. Διαστάσσω σε την άμεσον φυγήν σας μέχρι την **17.3.58**.

ΕΟΚΑ, Δι' αρχηγόν".

Ο Χριστοδούλος είναι Αριστερός και προφανώς σκοπός της απειλητικής επιστολής ήταν η εκδίωξη του από το χωριό, γιατί συνήθιζε να αντικρούει αβάσιμους και συκοφαντικούς ισχυρισμούς κατά της ΠΕΟ".

27 και 29 3 1958: Τις τελευταίες ημέρες του Μαρτίου του **1958** σημειώθηκαν στην Αυγόρου, με την ευκαιρία των γιορτασμών για την επέτειο της **25ης** Μαρτίου **1821** επεισόδια, σε δυο τουλάχιστον περιπτώσεις που όξυναν την κατάσταση στις σχέσεις των κατοίκων της κοινότητας.

Οι Αριστεροί είχαν προλάβει τους δεξιούς και

από το βράδυ της 24ης είχαν τοποθετήσει διάφορα πανώ στα οποία επαναλάμβαναν τα συνθήματα τους για επάνοδο του Αρχιεπισκόπου και κατάργηση των εκτάκτων μέτρων. Ομως νεολαίοι της δεξιάς ξέσχισαν τα πανώ.

Όταν ξημέρωσε οι δυο παρατάξεις πήγαν στην εκκλησία για την δοξολογία σε δυο διαφορετικές παρελάσεις και σύμφωνα με ανταπόκριση της εφημερίδας "Χαραυγή" από την Αυγόρου ακούονταν συνθήματα ως "αίσχος στους αριστερούς", "θάνατος στους αριστερούς", "οι αριστεροί πρέπει να ονομάζονται αρμένηδες, χασάνηδες, Μεμμέτηδες", "οι αριστεροί δεν έχουν δικαίωμα να πηγαίνουν στην εκκλησία" και "η ελληνική σημαία δεν ανήκει στους αριστερούς".

Η συνέχεια ήταν πραγματικά δραματική:

"Πριν ακόμη τελειώσει η δοξολογία μίλησε εκπρόσωπος της δεξιάς και τελειώνοντας κάλεσε τους αριστερούς "αν έχουν εθνική συνείδηση" να υπογράψουν το γνωστό πρωτόκολλο (με το οποίο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αναγνωριζόταν ως ο μόνος εκπρόσωπος του Κυπριακού λαού). Αμέσως κλείστηκαν οι πόρτες της εκκλησίας και τοποθετήθηκαν σ' αυτές φρουροί για να μη φύγει κανένας αριστερός χωρίς να υπογράψει

"Οι αριστεροί είχαν ενωρίτερα εισηγηθεί την τροποποίηση μιας παραγράφου έτσι που να υπογραφεί το πρωτόκολλο από όλους για να διατηρηθεί η ενότητα του λαού, σύμφωνα με την 0 έκκληση του Αρχιεπισκόπου.

"Οι δεξιοί αρνήθηκαν και οι αριστεροί παρευρισκόμενοι μπροστά σ' αυτή τη στάση της δεξιάς ηγεσίας θεώρησαν σωστό να φύγουν από την εκκλησία. Εμποδίστηκαν όμως από δεξιούς οι οποίοι έλεγαν ότι δεν θα φύγει κανένας αν δεν υπογράψει. Δεξιοί φανατικοί ξυλοκοπούσαν τους αριστερούς άνδρες και γυναίκες οπότε η εκκλησία μετατράπηκε σε πεδίο συγκρούσεων.

"Αφού διασπάστηκε ο κλοιός των φρουρών τα μέλη

της αριστεράς βγήκαν από την εκκλησία και σε παρέλαση πήγαν στο οίκημα του παραρτήματος. Εκεί έγινε σχετική ομιλία από τον κ. Γιάννη Κούτρα, ο οποίος κάλεσε τα μέλη της αριστεράς να κρατήσουν παραδειγματική ψυχραιμία, για χάρη του εθνικού ζητήματος. Από τη συγκέντρωση εγκρίθηκαν σχετικά ψηφίσματα προς τον Αρχιεπίσκοπο και τον Κυβερνήτη".

Ομως υπήρξε και συνέχεια.

Την επομένη **26** Μαρτίου, οι αυτοκινητοδηγοί του χωριού, σύμφωνα με την ίδια ανταπόκριση, αρνήθηκαν να μεταφέρουν τους αριστερούς στις εργασίες τους στην πόλη, εκτός αν υπέγραφαν το πρωτόκολλο.

Σύμφωνα με την "X" οι αριστεροί αρνήθηκαν να υποκύψουν στον εκβιασμό και πήγαν πεζοί μέχρι τον κύριο δρόμο Λευκωσίας- Αμμοχώστου για εξεύρεση μεταφορικού μέσου. Και εκεί μια ομάδα δεξιών απειλούσε τους αυτοκινητοδηγούς για να μη μεταφέρουν τους εργάτες. Οι αυτοκινητοδηγοί όμως παραγνωρίζοντας κάθε απειλή μετέφεραν τους εργάτες στην πόλη".

Στις **29** του μήνα και πάλι **40** "φανατικοί της δεξιάς" κατά την "Χαραυγή" οργάνωσαν επιδρομή στο προαύλιο των Παλαιών Συντεχνιών Αυγόρου όπου στόχος υπήρξε "με βρυσιές και κτυπήματα ο κ. Αδάμος Καούλλα".

Επίσης κτυπήθηκε η Σοφία Καούλλα, ο κτηνοτρόφος Μαρίνος Πούρου ενώ κακοποιήθηκαν επίσης οι Αρτέμης και Κυριάκος Παντελή.

30.3.58: Στη Μουσουλίτα, στη Μεσαορία, στις **29** Μαρτίου "φανατικοί νεαροί" έρριψαν ένα πυροβολισμό εναντίον τους σπιτιού του αριστερού παράγοντα κ. Ζαχαρία Μεσαρίτη, ενώ ο Μεσαρίτης επέστρεψε στο σπίτι του από το καφενείο.

1.4.58: Κατά τη **1** μ.μ. ομάδα από δεξιούς Αυγορίτες προκάλεσαν σε συζήτηση στην οδό Αισχύλου ένα αριστερό κάτοικο Βαρωσίου, τον Λοίζο Γεωργίου.

Αυτό χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή, σύμφωνα με τη "Χαραυγή" γιατί πριν ακόμα αρχίσουν να συζητούν. Ο Γεωργίου δέχθηκε αλληπάλληλα κτυπήματα με καρέκλες και ρόπαλο.

Δύο άλλοι αριστεροί, ο Λαμπρής Πετρή, υπάλληλος ξυλεμπορικού καταστήματος και ο Ρένος Γεωργίου, σωφέρ του Λαϊκού Καφεκοπτείου Αμμοχώστου αντελήφθησαν τα επεισόδια και έτρεξαν να συμβουλευθούν τους δράστες όπως αποχωρήσουν.

Το αποτέλεσμα, καστά την εφημερίδα ήταν αυτοί να δεχθούν μαχαιριές, ο πρώτος στον αριστερό θώρακα και τη ράχη και ο δεύτερος στο χέρι.

1.4.1958: Ακόμα και στα σχολεία τα ίδια προβλήματα δημιουργούνταν μεταξύ της νεολαίας.

Σύμφωνα με τη "Χαραυγή" της **1.4.1958** την περασμένη εβδομάδα δάρηκε από συμμαθήτριες της η Ανδρούλλα Κ. Μούσουρου μαθήτρια της σχολής Τέρρα Σάντα, από τον Άγιο Σέργιο, ηλικίας **14** χρόνων, αφού προηγουμένως εξυβρίστηκε ως προδότρια".

16.4.58: Τη Μεγάλη Παρασκευή, στα μέσα Απριλίου, ο Κυριάκος Κ. Γιούπης, από το Βαρώσι, **20** χρόνων, οδηγός και ποδοσφαιριστής της Νέας Σαλαμίνας Αμμοχώστου ξυλοκοπήθηκε "από φανατικά στοιχεία της δεξιάς" στο Λεονάρισσο.

Ο Γιούπης ήταν αρραβωνιασμένος στο Λεονάρισσο και πήγε να περάσει τις γιορτές με την αρραβωνιαστικιά του.

Το Μεγάλο Σάββατο κλήθηκε να πάρει μέρος σε ποδοσφαιρικό αγώνα που αγωνιζόταν η ομάδα του Λεοναρίσσου εναντίον ομάδας της Κώμας του Γιαλού και το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου πήγε στην Εκκλησία του Αγίου Δημητρίου για την Ανάσταση.

Πρόσθετε η εφημερίδα του ΑΚΕΛ "Χαραυγή" (**16 4.1958**):

"Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας μερικοί φανατικοί δεξιοί την έδειχναν (Κυριάκο Γιούπη) με τα δάκτυλα τους, ότι έφερε στο σακκάκι του το σημαία

της Νέας Σαλαμίνας (αριστερό σωματείο) κι αμέσως **5-6** φανατικοί του επετέθηκαν μέσα στη εκκλησία. Αρχισαν να τον ξυλοκοπούν, να τον κατηγορούν ότι "έσχισε φυλλάδια" ότι είναι "προδότης κλπ. κλπ. Ο ίδιος αμύνθηκε μέσα στην εκκλησία, και μια γυναίκα επενέβη για να καθησυχάσει τα πράγματα.

Μόλις τέλειωσε ο Καλός Λόγος ο Κυριάκος έφευγε από τη εκκλησία και πήγε στο σπίτι της αρραβωνιαστικιάς του.

Τότε έτρεξαν ξωπίσω του καμιά πενηνταριά μικροί και μεγάλοι, κι αφού έσπασαν την πόρτα του σπιτιού της αρραβωνιαστικιάς του, μπήκαν μέσα στο σπίτι κι άρχισαν να τον κτυπούν με ρόπαλα και μπουκάλες που έφεραν μαζί τους. Όταν τον έρριξαν στο έδαφος του άρχισαν κλωτσιές στην κεφαλή και τον τσαλαπατούσαν. Τότε μόνο έφυγαν όταν τον είδαν σε κατάσταση αναισθησίας. Φεύγοντας είπαν στην αρραβωνιαστικιά του Μαργαρίτα Δημητρίου: "Αν ήθελες άντρα, ρα, έπρεπε να πάρεις δεξιό και όχι αριστερό προδότη".

Το πρωί της Κυριακής ο Κυριάκος μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Αμμοχώστου όπου του έρραψαν τη σχισμένη κεφαλή του και ύστερα μεταφέρθηκε πίσω στο σπίτι του για να παραμείνει στο στρώμα".

4.5. 1958: Τη νύχτα της Πρωτομαγιάς έκαμαν την εμφάνιση τους στην Γεροσκήπου τα ακόλουθα συνθήματα με την υπογραφή ΥΑΚΑ: "Αίσχος στους Ζόππους", "Κομμουνιστές ίσον προδότες και επικουρικοί", "Κάτω το ΑΚΕΛ".

Όπως σημείωνε η "Χαραυγή" "οι αδελφοί Ζόπποι που αναφέρονταν στα συνθήματα είναι γνωστοί λαϊκοί αγωνιστές από εικοσαετίας".

Όμως στο χωριό τα πράγματα δεν ήταν τόσο οξυμμένα. Γιατί αμέσως, **60** παράγοντες της δεξιά και της αριστεράς συνήλθαν σε σύσκεψη και καταδίκασαν τα συνθήματα ενώ εξέλεξαν επταμελή επιτροπή μαζί με την επιτροπή του Θρησκευτικού συλλόγου και την εκκλησιαστική επιτροπή για συζήτηση του ζητήματος.

4.5.1958 Στις **3** Μαΐου συνέβη ένα επεισόδιο μεταξύ προσωπιδοφόρων οπλισμένων με περίστροφα και κομμουνιστών στο χωριό Μεσόγη, στην Πάφο.

Σύμφωνα με τη "Χαραυγή) (**4.5.1958**) οι προσωπιδοφόροι εισήλθαν στο καφενείο του Φιλίππου Κατσιουλή και διέταξαν τους θαμώνες να στραφούν προς τον τοίχο.

Πρόσθετε η εφημερίδα:

"Μερικοί από τους προσωπιδοφόρους πήγαν στα άλλα καφενεία του χωριού και κάλεσαν τους θαμώνες να μεταβούν στο πρώτο καφενείο. Εκεί φώναξαν τα ονόματα των Δημήτρη Νεοφύτου ραπτεργάτη και Χριστάκη Κωνσταντίνου Κετίκκη, οικοδόμου και αφού τους έδεσαν πεισθάγκωνα κατηγόρησαν τον πρώτο πως είπε ότι θα χτυπούσε τους προσωπιδοφόρους σε περίπτωση που θα εμφανίζονταν στο χωριό και ότι καταφέρθηκε εναντίον της ΕΟΚΑ και παρακολουθούσε μέλη της. Στον δεύτερο είπαν ότι παρακολουθούσε μέλη της ΕΟΚΑ.

Ακολούθως μερικοί προσωπιδοφόροι χτύπησαν τους δύο που είχαν δέσει, ενώ τους χτυπούσαν ένα περίστροφο εκπυρσοκρότησε. Η σφαίρα χτύπησε το πάτωμα και μετά στο πόδι ενός από τους θαμώνες, χωρίς να προξενήσει βλάβη.

Οι προσωπιδοφόροι ζήτησαν επίσης τους Κώστα Κανάρη και Νεόφυτο Λεμεσιανό καθώς και τον ιερέα του χωριού αιδ. Παπα Πολύδωρο. Στους θαμώνες είπαν να μη φύγουν από το καφενείο πριν τις **9.30** και τότε μόνο να λύσουν τα χέρια των δυο. Αργότερα οι προσωπιδοφόροι πήγαν στο σπίτι του ιερέα και του σύστησαν να πει στο γιο του να μη ενδιαφέρεται για τίποτε. Ας σημειωθεί ότι ο γιος του ιερέα τα δύο πρόσωπα που ζήτησαν οι προσωπιδοφόροι καθώς κι ο Χριστάκης που χτύπησαν είναι αριστεροί παράγοντες του χωριού".

8.5.1958: Στις **6** Μαΐου το αίμα χύθηκε στο χωριό Πηγή της επαρχίας Αμμοχώστου όπου πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε από άγνωστους οπλοφόρους το Κυριάκος

Κκάλλος Πατατάς, ηλικίας **22** χρόνων, μέλος της συντεχνίας οικοδόμων της ΠΕΟ, του χωριού.

Το θύμα πυροβολήθηκε κοντά στην εξώπορτα της αυλής του σπιτιού του, τη στιγμή που ετοιμαζόταν να την ανοίξει για να γυρίσει στο σπίτι του, από άγνωστους που φαίνεται πως παραμόνευαν για την επιστροφή του.

Η δολοφονία θεωρήθηκε ως πολιτική και ως εκτέλεση ενός στελέχους της Αριστεράς κρίνοντας από την κηδεία ήρωα που του έγινε και από τα όσα έγραψε η εφημερίδα του ΑΚΕΛ "Χαραυγή", η οποία ανέφερε ότι για τη δολοφονία ενημερώθηκε ο Μακάριος, ενώ της κηδείας του ηγούντο μεσίστιες ελληνικές σημαίες και τον αποχαιρέτισαν αξιωματούχοι των οργανώσεων της Αριστεράς.

Εγγραφε η "Χαραυγή" όργανο του ΑΚΕΛ στις **8 Μαΐου 1958** σε ανταπόκριση από το Βαρώσι στις **7** του μήνα:

"Ο Κυριάκος βρέθηκε (χθες) νεκρός μέσα σε λίμνη αίματος, κατά τις πρωινές ώρες από τον πενθερό του Παναγή Χ" Σωτήρη, που δήλωσε πως άκουσε τους πυροβολισμούς, μα δεν βγήκε στον δρόμο.

Ειδοποιήθηκε η αστυνομία Λευκονοίκου που έφθασε αμέσως στο χωριό κι επελήφθη της υπόθεσης.

Μόλις πληροφορήθηκαν τον φόνο του συναδέλφου τους Κυπριάκου Κκάλου, οι εργάτες των οικοδομικών εργασιών της πόλης μας κατήλθαν σε **24**ωρη απεργία. Ο Κκάλλος ήταν υδραυλικός και μέλος του παραρτήματος της συντεχνίας, Οικοδόμων και Ξυλουργών Κύπρου που ανήκει στην δύναμη της ΠΕΟ.

Πληροφορούμαστε ότι ο Γραμματέας του Τ.Σ. ΠΕΟ Αμμοχώστου κ. Μ. Λαμπρίας απέστειλε προς τον Εθνάρχη Μακάριο και τη χθεσινή σύσκεψη των δημάρχων τηλεγραφήματα καταγγέλοντας το γεγονός της δολοφονίας του συντεχνιακού εργάτη.

Ο νεκρός του φονευθέντος συντεχνιακού δόθηκε στους συγγενείς κατά τις **2** το απόγευμα ύστερα από τη νεκροψία που διενεργήθηκε στο Νοσοκομείο Αμμοχώστου.

Προηγούμενως εκατοντάδες εργάτες και

εργάτριες από το Βαρώσι και τις κοινότητες που γειτονεύουν στην Πηγή μετέβησαν στο χωριό για να παραστούν στην κηδεία.

Μόλις μεταφέρθηκε ο νεκρός στην Πηγή και τοποθετήθηκε στο σπίτι του, πλήθη κόσμου συγκεντρώθηκαν εκεί και γύρω από το φέρετρο στήθηκαν μεσίστιες ελληνικές σημαίες. Κτά τις **3.30** μ.μ. εργάτες μετέφεραν το νεκρικό φέρετρο στα χέρια μέχρι την εκκλησία, για την τελετή της κηδείας, ακολουθούμενοι από ένα τεράστιο πλήθος. Μπροστά από το φέρετρο βάδιζαν σημαιοφόροι και δίπλα του ομάδες εργατών με συνθήματα, υπέρ της εθνικής ενότητας και εναντίον των πράξεων εμφυλίου σπαραγμού πλασιωμένα από στεφάνια.

Ακολουθώντας η πομπή συνόδευσε το νεκρό ως την τελευταία του κατοικία, στο φέρετρο του κατατέθηκαν εκατοντάδες στεφάνια μεταξύ των οποίων της ΠΕΟ Αμμοχώστου όλων των συντεχνιών της επαρχίας, των συντεχνιακών παραρτημάτων της περιοχής, του ΑΚΕΛ Αμμοχώστου, πολλών άλλων οργανωμένων και ατόμων.

Το νεκρό αποχαιρέτισαν με κατάλληλες ομιλίες ο κ. Σωτήρης Νικόλα Κουτσού, μέλος του συντεχνιακού παρτήμαστος Πηγής, και ο Γραμματέας της συντεχνίας εργατών Οικοδόμων Αμμοχώστου ο κ. Ευάγγ. Τυρίμος. Τα πλήθη έφυγαν από το νεκροταφείο αφού πρώτα τήρησαν μονόλεπτη σιγή και έψαλαν τον Εθνικό Ύμνο.

11.5.1958: Στην Κλήρου προσωπιδοφόροι εισήλθαν στο συντεχνιακό παράρτημα και διέταξαν τους θαμώνες να στραφούν προς τον τοίχο, στη συνέχεια κτύπησαν τον Πολύκαρπο Χρίστου, **30** χρόνων, οδηγό.

13.5.58: Στη Γύψου στις **11** Μαΐου, ο Τάκης Μάτσουκος κτυπήθηκε, ενώ βρισκόταν στο Λευκόνοικο από **10-15** μαθητές της Ανωτέρας Σχολής με πέτρα στο κεφάλι. Του προκάλεσαν αιμορραγία. Και όταν το θύμα τόλμησε να τους ρωτήσει για τόν κτυπούν εκείνοι του απάντησαν κατά τη "Χαραυγή": "Οι Αριστεροί, οι

κομμουνιστές, είναι προδότες".

13.5.1958: Προσωπιδιοφόροι έκαμαν την εμφάνιση τους στο καφενείο του Νικολά Αριστοδήμου στην Τίμη της Πάφου και ζήτησαν να δουν ιδιαιτέρως τον Φώτη Νικόλα. Βήκαν όλοι έξω και ο προσωπιδιοφόρος είχε το κυνηγετικό στη ράχη του Νικολά. Ο Νικόλας έγυρε προς τη μια πλευρά και ακούστηκε ένας πυροβολισμός.

Οι προσωπιδιοφόροι τον μετέφεραν στο δάσος, τον έδεσαν και του ζήτησαν το όπλο που έχει Εκείνος αρνήθηκε ότι έχει όπλο.

Ακολούθησε ξυλοδαρμός του ενώ οι κάτοικοι βγήκαν προς αναζήτηση του. Σε λίγο οι μασκοφόροι έφυγαν.

13.5.1958: Στο Νέο Χωριό το βράδυ του περασμένου Σαββάτου (**10.5**) μασκοφόροι εμφανίστηκαν έξω από το οίκημα του αθλητικού σωματείου του χωριού και φώναζαν τα ακόλουθα συνθήματα σε βάρος των συντεχνιακού παράγοντα του χωριού μας: "Ο Αντρέας Σιοκορής είναι προδότης. Αν συνεχίσει την προδοτική του γραμμή θα εκτελεσθεί. Στη συντεχνία οι προσωπιδιοφόροι κλήθηκαν να αποδείξουν την προδοσίαν του Σιοκουρή αλλά αυτοί αρνήθηκαν και τράπηκαν σε φυγή. Καταδιωκόμενοι από τους θαμώνες των καφενείων, ακολούθησε μικρή συμπλοκή, αλλά με την επέμβαση των πιο ψύχραιμων παραγόντων του χωριού αποφεύχθηκαν περισσότερα επεισόδια.

17.5.1958: Στην Τύμπου σύμφωνα μασκοφόροι έδειραν με άλυσσο τον Λεόντιο Κυριάκου γιατί του είπαν ότι εξύβριζε την ΕΟΚΑ.

18.5.58: Έξι προσωπιδιοφόροι ανέκοψαν τους Γιαννή Ανδρέα και Χρίστο Κυριάκου, μέλη των παλαιών συντεχνιών στην Ξυλοφαγού και αφού τους φίμωσαν θα τους μετέφεραν έξω από το χωριό για να τους ξυλοκοπήσουν. Έγινε προσπάθεια να τους πυροβολήσουν αλλά το όπλο έπαθε αφλογιστία.

Στο μεταξύ κατέφθασαν και άλλοι κάτοικοι και οι μασκοφόροι έφυγαν.

18.5.1958: Στην Αγία Βαρβάρα ένολοι εισήλθαν στο Καφενείο της Μαρίκκας Παττίχη και διέταξαν όλους να στραφούν στον τοίχο. Υστερα φώναξαν τον Μωύσή Ασπρή, μέλος του παλαιών συντεχνιών, τον αποκάλεσαν προδότη και τον κτύπησαν.

Υστερα πήγαν στο καφενείο του Γεώργιου Χατζηπαύλου και αφού διέταξαν επίσης τους θαμώνες να στραφούν στον τοίχο φώναξαν τον Λοίζο Ηλία και τον προειδοποίησαν ενώ στη συνέχεια κτύπησαν τον Ανδρέα Γιάγκου, εισπράκτορα του συντεχνιακού παραρτήματος γιατί ξέσχισε φυλλάδια, όπως του είπαν.

18.5.58: Στα Ανάγια **15** ένοπλοι μπήκαν στο αθλητικό σωματείο και ζήτησαν τους Βάσο Μιχαήλ και Ανδρέα Χριστοδούλου. Ο Χριστοδούλου απουσίαζε και κατηγορήσαν τον πρώτο ότι κατέβασε πανώ και εξύβρισαν την ΕΟΚΑ. Οι θαμώνες διέψευσαν τον προσωπιδοφόρο και είπαν ότι έπεσαν από τον αέρα, Οι προσωπιδοφόροι δεν ικανοποιήθηκαν και κτύπησαν τον Βάσο Μιχαήλ.

21.5.1958: Στην Αγκαστίνα προσωπιδοφόροι αναφέρθηκαν στο διεξαγόμενο αγώνα και κάλεσαν τις αριστερές γυναίκες Μαρία Γ. Κουκουμά, Παναγιώτα Ανδρέα Γιακουμή, Σούτλα κυ ριάκου ρουσικου και Ανδριάνα Α. Σαμανή (μέλη των προοδευτικών οργανώσεων να μη καταφέρονται εναντίον της Παθητικής Αντίστασης και της ΕΟΚΑ.

23.5.58. Στις **22**, φανατικοί δεξιόφρονες ανέκοψαν στον δρόμο στον μπουφειζή στην Αχεριτου του αριστερολυ αθλητικού συλλόγου Παναγιώτη Χριστοφή και τον κτύπησαν απάνθρωπα. Πρόκειται για το τρίτο θύμα απρόκλητων επιθέσεων. Τα άλλα θύματα ήταν ο βοσκός Γιώρκος Στυλιανού και ο εργάτης

Ανδρέας Γεωργίου.

Όμως και νέο αίμα θα χόριζε και πάλι τις επόμενες μέρες την ΕΟΚΑ και το ΑΚΕΛ: Θύματα αυτή τη φορά οι Σάββας Μένοιος από τις γούφες στο Λευκόνοικο, Δημήτρης Μάτσουκος από τη Γύψου στις **23 Μαΐου 1958** και Αντρέας Σακκάς στις **25** του ίδιου μήνα στα Πέρα Ορεινής.

28.5.1957: Ευλοκοπήθηκαν στη Μακράσκα ο Σωτήρης Λάμπρου, γιατί κατά τη "Χαραυγή (**28.5.56**) κατηγορούσε την ΕΟΚΑ και ο Δημητράκης Αυγουστή.